

فصل 23

درين فصل:

- 364..... سرطان (Cancer)
- 364..... اسباب سرطان
- 364..... دريافت ها و تدواي سرطان مقدم
- 365..... مشكلات عنق رحم
- 365..... امراض معمول عنق رحم
- 365..... سرطان عنق رحم
- 368..... مشكلات رحم
- 368..... نشوونماي معمول رحم
- 369..... سرطان رحم
- 370..... مشكلات پستان ها
- 370..... سرطان پستان ها
- 371..... مشكلات تخمدان ها
- 371..... سيست هاي تخمدان
- 371..... سرطان تخمدان ها
- 372..... سرطان هاي معمول ديگر
- 372..... سرطان شش
- 372..... سرطان دهن و گلو
- 372..... سرطان جگر
- 372..... سرطان معده
- 373..... زمانيكه سرطان معالجه شده نتواند
- 373..... كار كردن براي ايجاد تغيير

سرطان يك مریضی وخیم می باشد که میتواند اعضای مختلف بدن را مصاب سازد. اگر بصورت مقدم تداوی گردد ، قابل معالجه می باشد ، در غیر آن سبب مرگ میگردد. اکثرا مصابین به سرطان فوت می نمایند. مخصوصا افرادی که به مراقبت های صحی دسترسی ندارند. خانم ها معمولا تا زمانیکه مرض شدت نیافته باشد به داکتر مراجعه نمی نمایند. بناءً در نزد خانم های مصاب به سرطان احتمال وخامت مرض ومرگ بیشتر می باشد. زیرا سرطان به صورت مقدم تشخیص نمی گردد. همچنان بعضی مردم فکری نمایند که زن مصاب به سرطان در حقیقت لعنت شده یا نفرین شده می باشد و از او دوری می جویند این تجرد نه تنها برای زنان مریض بلکه برای تمام جامعه مناسب نمی باشد زیرا آنها نمیتوانند بفهمند که يك شخص چگونه مصاب کانسریا سرطان می گردد.

سرطان چیست؟

بدن تمام موجودات زنده (مانند انسانها) از حجرات کوچکی ساخته شده که بدون میکروسکوپ قابل دید نمی باشند. بعضی اوقات این حجرات تغییر نموده و به صورت غیر طبیعی و غیر نارمل نشوونما کرده و سبب تولید تومور یا نشوونمای زايد می گردند بعضی تومورها بدون تداوی شفایاب می گردند. مگر بعضی انواع دیگر نشوونمانموده و بزرگتر گردیده و یا منتشر می گردند و ممکن سبب مشکلات صحی گردند بیشتر از این نشوونماها به سرطان تحول نمی نمایند اما بعضی سرطانی می شوند.

سرطان از سبب نشوونمای سریع و غیر قابل کنترول یکتعداد حجرات میان آمده و قسمت هائی از بدن را اشغال مینماید در صورت تشخیص مقدم اغلبا با جراحی ، تداوی دوائی و یا تداوی شعاعی بر طرف می گردد و چانس معالجه آن خوب است زمانیکه سرطان منتشر گردید معالجه آن مشکلتر و بعضا غیر ممکن می شود.

تومور (tumor) کلمه دیگر برای نشوونمای زايد یا تورم می باشد. بعضی تومورها خبیث و بعضی آنها سالم میباشند.

سرطان (کاسر)

سرطان های معمول درخانم ها عبارت اند از سرطان عنق رحم ،سرطان پستان و سرطان رحم. سرطان های دیگرکه درمردها وزنها معمول میباشد عبارت اند از سرطان شش ، روده های کلان ، جگر ، معده ، دهن و جلد.

اسباب سرطان ها :

اسباب مستقیم اکثرا سرطان ها تا به حال شناخته نشده است اما اینها زمینه را برای بوجود آمدن سرطان مساعد مسازند:

- کشیدن تنباکوک که سبب شناخته شده سرطان های شش بوده وخطر مصاب شدن به سرطان های دیگر را نیز افزایش میدهد.
- بعضی انتانات وپروسی مانند هیپاتیت نوع B وزخ های ناحیه تناسلی.

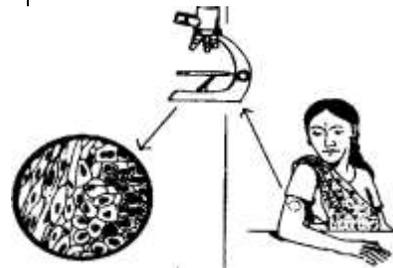
- خوردن غذاهای بسیار چرب ویا حاوی مواد کیمیای.
  - استفاده نادرست بعضی دواها مانند هورمون ها.
  - کاریا زندگی در مجاورت بعضی مواد کیمیای (مانند حشره کش ها ، رنگها و محلل ها).
  - زندگی یا کار در مجاورت مراکز انرژی هستوی.
- همچنان اگر یکی از اعضای خانواده خانم مصاب سرطان بوده باشد خطر مصاب شدن خانم نیز موجود می باشد. این را خطر ارثی می گویند. زندگی صحتمندانه از بسیاری سرطان ها جلوگیری مینماید. این به معنی خوردن غذای خوب و با کیفیت و اجتناب از چیز هائیت که باعث سرطان می گردد. طور مثال:

- ترک استفاده از تنباکو (کشیدن سگرت ، جویدن یا چوشیدن تنباکو)
  - اجتناب از تماس با مواد کیمیای مضره در خانه و محل کار بشمول غذاهائیکه با استفاده از این موادنشوونما داده شده یا محافظت می گردد.
  - محافظت خود در مقابل امراض مقاربتی.
- دریافت مقدم سرطان میتواند حیات خانم را محافظه نماید، زیرا او میتواند

بصورت مقدم قبل از انتشار سرطان تداوی را بدست آورد بعضی سرطان ها علایم اخطار دهنده دارند اما معمولاً برای تشخیص سرطان یکتعداد حجرات را از ناحیه مصاب گرفته و توسط شخصی که قدرت شناسائی حجرات سرطانی را دارد تحت میکروسکوپ زیر مطالعه قرار میدهند سرطان هائیکه علایم مقدم ندارند توسط آزمایشات و معاینات لابراتواری که بصورت عادی و روزانه جهت فهمیدن صورت میگردد ، تشخیص شده میتوانند یکی از این نوع آزمایشات عادی عبارت از معاینه مخاط عنق رحم (pap test) می باشد که برای شناخت سرطان عنق رحم مورد استفاده قرار میگردد (صفحه 378 دیده شود).

اگر علایم اخطار دهنده ویا آزمایش مثبت دارید ، منتظر نمائید عاجلاً با استفاده از رهنمایی های ذکر شده در این فصل مرض را تشخیص و تداوی نمائید.

سرطان يك عفونت نیست ساري نبوده واز يك شخص به شخص دیگر انتقال نمی یابد.

حجرات سرطانی آنقدر کوچک اند که برای دیدن آنها باید از میکروسکوپ استفاده شود.

مشكلات عنق رحم (دریچه رحم)

امراض مقاربتی

زخ های ناحیه تناسلی

قصهء ماهره

با اهمیت: اگر با تدای دوائی
افرازات مهلبی شما بهبود نیافت
باید کوشش نمائید تا معاینه
داخلی لگن خاصره و یا آزمایش
مخاط عنق رحم را انجام دهید.

مشكلات معمول عنق رحم :
کیست های نبوتیان (nabothian cyst) آبله ها ویا كتلات كوچك مملو از مایع می باشند علایم کلینیکی ندارند اما در جریان معاینه داخلی لگن خاصره (همراه باسپیکولوم) به صورت تصادفی تشخیص می گردند

. این سیست ها بی ضرر بوده و ایجاب تدای را نمی نمایند.

پولیپ ها (polyps): نشوونماهایی به رنگ سرخ تاریک می باشند که بعضاً در عنق رحم یافت می شوند. آنها همچنان در داخل رحم نشوونما مینمایند برای کسب معلومات بیشتر راجع به پولیپ ها به بخش "نشوونماهای معمول رحم" در صفحه 380 مراجعه نمائید.

التهاب عنق رحم : اکثریت انتانات مهلبی (مانند trichomonas) و بعضی امراض مقاربتی عنق رحم را مصاب ساخته و سبب نشوونمای اضافی، زخم یا تخریش و خونریزی بعد از مقاربت جنسی میگردند برای کسب معلومات بیشتر راجع به این نوع مشکلات به بخش "امراض مقاربتی و دیگر انتانات اعضای تناسلی" مراجعه شود.

سرطان عنق رحم:

سرطان عنق رحم يك كانسرمعمول دركشورهای روبه انكشاف میباشد سبب عمده آن ویروسی بنان (Human papilloma virus (HPV می باشد. همین ویروس سبب زخ های در ناحیه تناسلی نیز می گردد. این کانسر در ظرف حدود 10 سال به آهستگی رشد می نماید و در صورت تدای مقدم کاملاً قابل معالجه می باشد. اما سالانه یکتعداد زیاد زنان از اثر آن فوت مینمایند بدون آنکه بدانند مصاب سرطان بوده اند.

درین خانم ها خطر مصاب شدن به سرطان عنق رحم بیشتر است:

- سن بیشتر از 35 ساله.
- شروع مقاربت جنسی در سنین پائین (چند سال محدود بعد از شروع عادت ماهوار).
- داشتن چندین همخوابه یا شریک جنسی ویا در صورتیکه شوهرش با چندین زن دیگر مقاربت جنسی داشته باشد.
- مصاب شدن مکرر به امراض مقاربتی بخصوص زخ های ناحیه تناسلی.
- مصاب بوده به مرض ایدز/HIV .
- استفاده از تنباکو.

علایم هوشدار دهنده:

هیچ علامه خارجی نشاندهنده سرطان عنق رحم تا زمانیکه انتشار ننموده باشد و تدای آن مشکل نشده باشد، وجود ندارد. (اغلباً بعضی علایم مقدم در عنق رحم وجود دارد که در هنگام معاینه داخلی لگن خاصره دیده شده میتواند بدین علت است که معاینات منظم بسیار مهم می باشد.)

خونریزی غیرطبیعی مهلبی، بشمول خونریزی بعد از مقاربت جنسی ویا افرازات غیرطبیعی مهلبی ویا موجودیت بوی بد مهلبی تماماً میتواند علایم يك مشکل جدی بشمول سرطان عنق رحم باشد. اگر شما این علایم را دارید کوشش نمائید تا معاینه داخلی لگن خاصره ویا آزمایش مخاط عنق رحم (pap test) را انجام دهید.

دريافت ها و تداوي سرطان عنق رحم :

چون سرطان عنق رحم علايم هوشدار دهنده ندارد ، اما در صورتيكه بصورت مقدم تشخيص گردد معالجه شده ميتواند ، لذا بهتر است كه منظمآ معاينه و آزمايش گردد. آزمايشات جهت پيدا كردن نسج غير طبيعي ترتيب گرديده است اين انساج ممكن كمى غير طبيعي (mild dysplasia) ، بيشتر غير طبيعي (sever dysplasia) و يا سرطاني مقدم (قبل از انتشار) باشند.

آزمایش مخاط عنق رحم (Pap test)

اين معاينه معمول ترين آزمايش لابراتواري مي باشد. براي انجام آزمايش داکتر در جريان معاينه مهلبی سطح عنق رحم راتراش نموده (اين عمليه دردناک نميباشد) و نمونه گرفته شده را جهت معاينات ميكروسكوپيك به لابراتوار مي فرستند. نتيجه اين آزمايش بعد از چندين هفته معلوم مي شود.

معاينه با چشم:

يك آزمايش جديد و ارزان قيمت ديگر براي تشخيص كانسر عنق رحم عبارت از تلوين عنق رحم به واسطه سرکه (Acetic acid) مي باشد. كه در نتيجه اين تلوين حجرات غير طبيعي عنق رحم رنگ سفيد رابخود مي گيرند . بعضی ها براي ديدن بهتر عنق رحم از يك عدد عدسيه كوچك استفاده مي نمايند اگر نزد خانمی انساج غير طبيعي به مشاهده رسد جهت تشخيص ضرورت به اجراي آزمايشات ديگر دارد.

« اگر شما يك كاركن صحي مي باشيد سعي نمايند طرز اجراي معاينه تشخيصيه سرطان را بياموزيد . جامعه خود را جهت انجام معاينات منظم سرطان تشويق نمايند.

اجراي منظم معاينات تشخيصيه سرطان حيات اشخاص زيادي را نجات ميدهد.

آزمایشات لابراتواری دیگریکه برای تشخيص سرطان اجرا می شوند:

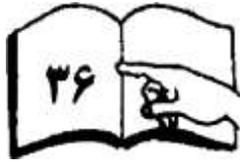
- **بيوپسی (Biopsy):** يك پارچه نسجي از عنق رحم گرفته شده و براي معاينات ميكروسكوپيك به لابراتوار فرستاده مي شود.
- **Colposcopy:** اين وسيله كه در بعضی شفاخانه ها موجود ميباشد ، عنق رحم را بزرگتر نشان داده بناآ مشاهده علايم سرطان را ساده مي سازد.

يك خانم بايد چند مرتبه آزمايش را انجام بدهد؟

براي تشخيص مقدم سرطان عنق رحم كه به سادگي و موفقيت قابل تداوي باشد ، خانم ها بايد اقلا هر سه سال يكبار آزمايش گردند . در مناطقيه امكان اين كار نباشد خانم ها مخصوصا خانم هاي بالاتر از 35 سال بايد حد اقل هر 5 سال بعدمورد آزمايش قرار گيرند.

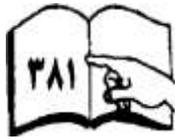
در صورت امكان اشخاص ذيل بايد آزمايش را بيشتر انجام بدهند:

- اشخاصيكه در معرض خطر بيشتر ابتلا به سرطان قرار دارند (صفحه 377 ديده شود)
  - در صورتيكه آزمايش pap نشان دهنده يك مقدار كمی حجرات غير طبيعي باشد اكثر ا اين حجرات به كانسر تحول نمي نمايند و بعد از 2 الي 3 سال دوباره به حالت طبيعي و نارمل بر ميگردند.
- اما چون اين حجرات علامه مقدم سرطان مي باشد براي دانستن اينكه سرطان نشوونما ميكند يا نه ، شما بايد 1 الي 2 سال بعد دوباره آزمايش pap را انجام بدهيد.

تصمیم راجع به تدای

◀ ممکن ضرورت باشد تا شما جهت تدای سرطان به یک شفاخانه بزرگ و اختصاصی بروید.

برداشتن رحم

با تشخیص مقدم سرطان می‌توانید معالجه نمود. آزمایش مخاط عنق رحم و معاینه پستان‌ها را انجام دهید.

تدای:

اگر آزمایش نشان دهد که شما حشرات شدیداً غیر نارمل (sever dysplasia) یا سرطان پیشرفته دارد به تدای ضرورت خواهید داشت. شما و داکتر معالج شما باید راجه به بهترین تدای تصمیم بگیرید. تدای مقدم ساده بوده و با استفاده از روش‌هایی که حشرات سرطانی را تخریب و یا دور می‌نمایند، صورت می‌گیرد. در بعضی مناطق یک روشی بنام Cryotherapy موجود است که بوسیله آن عنق رحم را منجمد ساخته و حشرات سرطانی را از بین می‌برند. اگر این روش تدای در محل شما موجود باشد روش خوبی می‌باشد.

باشد مخصوصاً اگر خواستار داشتن طفل در آینده باشید و سرطان انتشار نکرده باشد. اگر سرطان به صورت مقدم (قبل از آنکه به دیگر اعضا انتشار کرده باشد) تشخیص و تدای گردد، قابل معالجه می‌باشد. اگر سرطان به دیگر اعضا انتشار کرده باشد، درین صورت باید رحم و عنق رحم را به واسطه عمل جراحی برداریم (hysterectomy) بعضی اوقات تدای شعاعی موثر می‌باشد.

واقعات مرگ از سبب کانسر عنق رحم قابل جلوگیری می‌باشد: زمانیکه مردم خطرات سرطان عنق رحم را نداشته و نمی‌فهمند که با تشخیص مقدم امکان جلوگیری از مرگ موجود است به آسانی تلف می‌گردند. برای ایجاد تغییر ما می‌توانیم:

- بیاموزیم چه چیز خطر کانسر را بیشتر می‌سازد و جهت کاهش آن خطر با هم کار نمائیم. خصوصاً مهم است دختران الی زمانیکه نشوونمای وجود آنها تکمیل می‌گردد از مقاربت جنسی اجتناب ورزند. همچنان هر خانم باید قادر به محافظت خود علیه امراض مقاربتی باشد.

- راجع به آزمایش‌های منظم جهت دریافت سرطان بیاموزید. تشخیص به موقع و مقدم سرطان حیات شما را نجات می‌دهد در بعضی نقاط جهان اجرای معاینه مخاط عنق رحم (pap test) برای خانم‌های نزدیک شفاخانه زندگی می‌نمایند میسر می‌باشد. دیگران می‌توانند در کلینیک‌های حمایه طفل و مادر این آزمایش را انجام بدهند.

- انجام معاینات تصفیوی یا screening (آزمایش گروهی مردم به منظور جدا کردن افراد سالم از کسانی که حالت مرضی تشخیص نشده دارند یا در معرض خطر بالا قرار دارند) گران قیمت می‌باشد اما از مصارف تدای ارزان تر است.

پرواگرام معاینات تصفیوی می‌تواند با قیمت کمتر به زنان بیشتری کمک نماید اگر آنها:

- زنان مسن تر را افراد مورد هدف خویش تعیین نمایند. زنان جوان نیز مصاب کانسر می‌شوند اما وقوع کانسر در زنان بالاتر از 35 سال بیشتر می‌باشد.

تا حد امکان تعداد زیاد زنان را آزمایش نمایند آزمایش نمودن تمام خانم‌ها هر 5 الی 10 سال بهتر از آزمایش عده محدود بدفعات زیاد می‌باشد. به کارکنان صحی منظقی طرز انجام آزمایش pap و معاینه با چشم را آموزش دهید.

نشوونما های معمول رحم تومورهای فیروئید:

فیروئیدها نشو و نماهای غیرطبیعی در رحم می باشند. فیروئید سبب خونریزی غیرطبیعی مهبل، درد قسمت پائینی شکم و خاتمه مقدم حاملگی یا سقط خودبخودی مکرر می گردد اینها سرطان نمی باشند.

علائم:

- خونریزی محجم و شدید یا خونریزی در روزهای غیراز زمان خونریزی ماهوار
- درد یا احساس سنگینی در قسمت پائین شکم.

- درد عمیق در جریان مقاربت جنسی.

تشخیص و تداوی فیروئید:

فیروئیدها معمولاً در جریان معاینه داخلی لگن خاصره تشخیص میگردند. رحم مریض بسیار بزرگتر حس شده و یا سوء شکل می داشته باشد معاینات التراسوند (ultrasound) در صورتیکه وجود داشته باشد میتواند بزرگی فیروئید را تثبیت نماید.

اگر فیروئیدها ایجاد مشکل نمایند، امکان برداشتن آنها توسط عملیات جراحی موجود است.

بعضاً رحم کاملاً برداشته می شود. اما بیشتر اوقات جراحی ضرورت نمیباشد چون اغلباً فیروئید بعد از یائسگی کوچک گردیده و مشکلی را ایجاد نمینماید اگر فیروئید سبب خونریزی شدید ماهوار گردد، مریض کمخون می شود در آنصورت باید از غذای غنی از آهن استفاده نمایند.

پولیپ ها (Polyps):

پولیپ تومورهای به رنگ سرخ تیره می باشند که در عنق رحم نشوونما می نمایند. ندرتاً خبیث یا سرطانی می باشند.

علائم:

- خونریزی بعد از مقاربت جنسی.
- خونریزی محجم و زیاد یا خونریزی در روزهای غیر عادت ماهوار.

تشخیص و تداوی:

پولیپ های عنق رحم به آسانی توسط يك شخص آموزش دیده در جریان معاینه داخل لگن خاصره دریافت شده میتوانند برای تشخیص پولیپ هایی که در داخل رحم قرار دارند داخل رحم باید تراش کرده شود (به این عمل توسع و کورتاژ یا C & D گفته میشود). عملیه توسع و کورتاژ همچنان سبب برطرف شدن پولیپ می گردد. پولیپ بعد از خارج شدن به لابراتوار فرستاده میشود تا مطمئن شویم که سرطان وجود ندارد. یکمرتبه که پولیپ کشیده شد اکثر اوقات دوباره بوجود نمی آید.

مشکلات رحمی

معاینات داخلی

کم خونی

توسع + کورتاژ

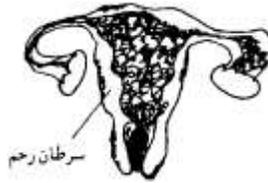

دوادر جریان قطع عادت ماهوار (یائسگی)

سرطان رحم (سرطان اندومتر)

سرطان رحم ابتدا از اندومتر (طبقه داخلی رحم) به نشوونما شروع مینماید اگر تداوی نشود به رحم و دیگر اعضا انتشار می نماید این سرطان معمولا در خانم های ذیل به مشاهده می رسد.
بالاتر از 40 ساله و مخصوصا زمانیکه عادت ماهوار آنها قطع شده باشد (یائسگی).

- وزن زیاد دارند.
- مرض شکر دارند.
- هورمون استروجن را بدون پروجسترون گرفته اند

علامت:

- خونریزی محجم و زیاد ماهوار.
  - خونریزی های ماهوار غیر منظم و یا خونریزی در روزهای غیر عادت ماهوار.
  - خونریزی بعد از قطع عادت ماهوار (یائسگی)
- با اهمیت :** اگر شما بعد از یائسگی (2 ماه بدون داشتن عادت ماهوار) خونریزی داشته باشید، حتی اگر بسیار خفیف و نقطوی باشد توسط یک کارکن صحتی خود را معاینه نمائید تا مطمئن گردید که مصاب سرطان نمی باشید.

تشخیص و تداوی سرطان رحم :

برای تشخیص سرطان ابتدا باید رحم توسط یک داکتر آموزش دیده تراش شده (D&C) و پارچه از آن گرفته شود. بعدا پارچه مذکور برای دریافت حجرات سرطانی به لابراتوار فرستاده شود اگر کانسر تشخیص گردد باید به زودی رحم را توسط عملیات جراحی برداریم (hysterectomy) از تداوی شعاعی نیز استفاده شده میتواند.

Hysterectomy (برداشتن رحم)

در عملیات برداشتن رحم بعضی اوقات تنها رحم برداشته می شود و بعضا تخمدان ها و لوله های رحمی را نیز دور می نمایند که این عملیات را بنام total hysterectomy مینامند.

چون تخمدان ها هورمون هائی را تولید می نمایند که شما را در مقابل امراض قلبی وضعیتی استخوان محافظت می نمایند، در صورتیکه ممکن باشد آنها را دور ننمائید با یک داکتر درین مورد مشوره نمائید.

خونریزی غیر طبیعی 359
خونریزی محجم یا خونریزی در
بین دو عادت ماهوار 129

اگر سرطان به صورت مقدم تشخیص گردد قابل معالجه می باشد اما در صورت پیشرفت آن تداوی مشکل می باشد.

با اهمیت : هر خانمی که زیاتر از 40 سال عمر دارد، در صورت داشتن خونریزی غیر طبیعی باید به واسطه یک داکتر معاینه گردد.

كتلات پستانی:

كتلات پستان ها مخصوصا كتلات نرم یا سیست (پراز مایع) در اکثریت خانم ها معمول می باشد این كتلات اکثرا در جریان عادت ماهوار تغییر می نمایند و بعضا با فشار درد ناک می باشند. تعداد محدود كتلات پستانها سرطانی می باشند. اما چون امکان بوجود آمدن سرطان پستان همیشه موجود میباشد ، خانم باید هر ماه پستان های خود را معاینه نماید. (علایم هوشدار دهنده را در پائین ببینید).

آمدن افرازات از نوک پستان:

اگر يك زن در جریان سال گذشته طفل را شیر میداده ، آمدن افرازات شیری روشن از يك یا هردو پستان نارمل می باشد. آمدن افرازات نصواری ، سبز و یا خوندار (مخصوصا از يك پستان) ممکن علامه سرطان باشد. به داکتر مراجعه نمایید.

انتانات پستان:

اگر در پستان يك زنیکه طفل خود را از پستان تغذی مینماید ، يك ناحیه گرم ، سرخ و دردناک پیدا شود ، ممکن از سبب التهاب پستان mastitis یا آبسه باشد. این حادثه سرطانی نمی باشد و به آسانی معالجه می گردد. اگر زن شیرده نمی باشد ، این ممکن است يك علامه سرطان باشد.

سرطان پستان ها:

سرطان پستان معمولا به آهستگی نشوونما مینماید. در صورت تشخیص مقدم بعضا قابل معالجه می باشد. مشکل است بگوئیم چه کسی مصاب سرطان پستان میگردد. خانم های که مادرویا خواهر آنها سرطان داشته و یا خود آنها سرطان رحم داشته بوده ، در معرض خطر بیشتر قرار دارند. سرطان پستانها در خانم هائیکه بالاتر از 50 سال عمر دارند معمول ترمی باشد.

علایم هوشدار دهنده:

- كتله سخت ، بدون درد و ناهموار که تنها در يك پستان موقعیت داشته و چسبیده می باشد.
  - سرخی و زخم در يك پستان که شفایاب نمی شود.
  - کش شدگی جلد پستان بداخل و یا جلد پستان به شکل درشت و سوراخ دار یا مشابه پوست نارنج یا لیمو دیده می شود.
  - نوک پستان که به داخل فرورفته است.
  - بعضاً يك تورم دردناک در زیر بازو.
- اگر یکی از علایم فوق را مشاهده نمودید فوراً به داکتر مراجعه نمایید.

مشکلات پستانها

معاینه پستانها

انتانات پستان ها

طرز معاینه پستانها

◀ در صورتیکه قبلاً در یک پستان خود سرطان داشته بوده اید و جدیداً در پستان دیگر کتله تازه و یا یک علامه دیگر هوشدار دهنده را مشاهده نمودید فوراً به یک کارکن صحتی مراجعه نمایید.

مشکلات تخمدان ها

درد شدید بطنی

تشخیص و تدای سرطان پستان:

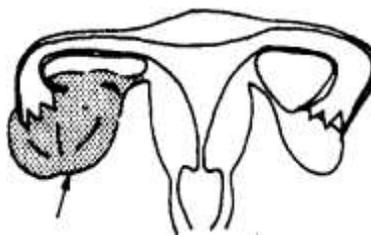
اگر پستان خویشرا منظمأ معاینه می نمائید بسیار امکان دارد که کتله تازه یا تغییر جدید را در آن دریابید. یک معاینه خاص اکسریز که بنام mammogram یاد می شود میتواند کتله بسیار کوچک را قبل از آنکه خطرناک شود ، تشخیص بدهد . اما این معاینه در همه جا موجود نبوده و بسیار گران قیمت می باشد . و نیز نمی تواند تشخیص نماید که کتله سرطانی میباشد .

یگانه وسیله تشخیصیه دقیق سرطان بیوپسی می باشد. به این منظور یک جراح یک قسمت یا تمام کتله را برداشته و برای معاینه به لابراتوار می فرستد.

تدای مربوط می شود به اینکه چقدر سرطان پیشرفت نموده و شما چه امکاناتی دارید؟

اگر کتله کوچک بوده و به صورت مقدم تشخیص شود، تنها برداشتن کتله موثر بوده میتواند. اما در بعضی واقعات سرطان پستانها یک عملیات برای برداشتن تمام پستان ضروری باشد. بعضی اوقات از تدای دوائی و شعاعی نیز استفاده مینمایند. تا هنوز کسی نمیداند که چگونه از سرطان پستان جلوگیری گردد. اما ما میدانیم که تشخیص و تدای مقدم موثر می باشد و در بعضی خانم ها هیچگاهی دوباره برگشت نمی نماید. در بعضی زنان دیگر ممکن است سالها بعد دوباره بازگشت نماید. برگشت مرض ممکن در پستان دیگر و یا یک قسمت دیگر عضویت باشد.

سیست بالای تخمدان ها :

این سیست ها خریطه های مملو از آب می باشند که در بالای تخمدان خانم به وجود می آیند. این سیست ها تنها در سالهای که خانم از لحاظ جنسی فعال می باشد. (بعد از جوان شدن الی یائسگی به وجود می آیند. یک سیست

سبب درد یک طرفه قسمت پائین شکم و خونریزی غیر منظم ماهوار شده می تواند. اما در اکثریت واقعات این سیست ها به صورت تصادفی در جریان معاینه داخلی لگن خاصره دریافت شده اند.

اکثریت این سیست ها تنها برای چندماه دوام کرده و بعد خود به خود برطرف می گردند. اما بعضی آنها بزرگ شده و باید به واسطه عملیات جراحی دور کرده شوند اگر درد بطنی شدید دارید فوراً به داکتر مراجعه نمایید.

سرطان تخمدان ها:

سرطان تخمدان ها معمول نمی باشد. اکثراً علایم هوشدار دهنده ندارند. کارکنان صحتی در جریان معاینه داخلی لگن خاصره ممکن تخمدان ها را بزرگتر حس نمایند. جراحی ، ادویه شعاع برای تدای استفاده می شود. معالجه آن بسیار مشکل می باشد.

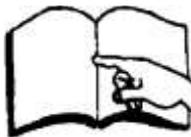
دیگر سرطان های معمول

کشیدن سگرت سبب سرطان می شود.

◀ علایم سرطان شش مشابه به علایم توبرکلوز می باشند در صورت داشتن این علایم به داکتر مراجعه نمایید.

◀ کوشش نمایید تا واکسین هیپاتیت - ب را در جامعه خود موجود داشته باشید.

امراض مقاربتی 261
هیپاتیت ب 271

سرطان شش:

سرطان شش يك مشکل فزاینده می باشد که اغلباً از سبب دود کردن تنباکو به وجود میآید. این مرض در مردان معمول تر می باشد زیرا آنها بیشتر سگرت می کشند. اما درین اواخر چون اکثریت خام ها نیز سگرت می کشند در آنها نیز سرطان شش شروع به افزایش نموده است در حال حاضر در بعضی ممالک سرطان شش بیشتر از دیگر انواع سرطان باعث مرگ زنان می گردد و در اکثریت کشورها دختران همانند پسران در سنین نوجوانی شروع به کشیدن سگرت می نمایند و با افزایش کشیدن سگرت توسط دختران و زنان واقعات سرطان شش در زنان بیشتر خواهد شد.

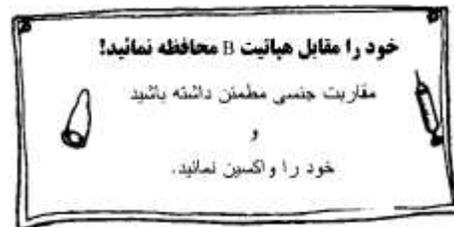
سرطان شش بیشتر بعد از 40 سالگی واقع میشود اگر يك خانم سگرت را ترك نماید خطر مصاب شدن به سرطان شش در او کاهش میآید. علایم (سرفه همراه با خارج شدن خون، ضیاع وزن، نفس تنگی) زمانی ظاهر می شوند که سرطان پیشرفت نموده و به مشکل قابل معالجه باشد از جراحی برای خارج ساختن قسمتی از شش، تداوی شعاعی و ادویه جهت تداوی استفاده میگردد.

سرطان دهن و گلو:

سرطان دهن و گلو از سبب سگرت کشیدن و چوشیدن یا جویدن تنباکو به وجود میآید. اگر سگرت می کشید و یا از تنباکو به شکل دیگر (نصوار و غیره) استفاده می نمایند و در دهن زخم هائی دارید که شفایاب نمی شوند به داکتر مراجعه نمایید.

سرطان جگر:

در بعضی اشخاصیکه هیپاتیت B را سپری نموده اند سالها بعد سرطان جگر نشوونما می کند. علایم سرطان جگر عبارت انداز: تورم شکم وضعیفی عمومی. هیپاتیت B بواسطه واکسین و اجرای مقاربت جنسی مطمئن وقایه شده می تواند. هیپاتیت B سبب سرطان جگر شده می تواند.

سرطان معده:

سرطان معده در مردان و زنان بالاتر از 40 سال واقع شده می تواند معمولاً تا زمانیکه پیشرفته نشود علایم آن ظاهر نمی گردد. عملیات جراحی یگانه تداوی آن می باشد و ممکن موثر نباشد.

زمانیکه سرطان معالجه شده نتواند

اکثریت سرطان ها قابل معالجه اند ، اما بعضی از آنها مخصوصا اگر به دیگر اعضای بدن انتشار نموده باشند قابل معالجه نمی باشند. همچنان مراکز تداوی سرطان به فواصل زیاد در شهرهای بزرگ واقع بوده و تداوی گران قیمت می باشد.

بعضی اوقات سرطان بصورت موخر تشخیص می گردد و تداوی برای آن وجود ندارد آنگاه بهتر است در خانه تحت مراقبت اعضای فامیل قرار داشته باشید. این زمان مشکل می باشد. غذای خوب به قدر کافی خورده و نیز استراحت نمائید. دواهای ضد درد، ضد تهیجات و خواب آور برای شما آرامش میدهند (صفحه 482). گفتگو با یکی از دوستان برای آماده شدن به مرگ و ترتیب پلانی آینده برای خانواده تان کمک کننده می باشد.

اگر از مریض نزدیک به مرگ مراقبت می نمائید جهت کسب معلومات بیشتر درین مورد به صفحات 142 ، 143 ، 306 ، 308 ، 309 ، 372 مراجعه نمائید.

کار برای ایجاد تغییر

در صورت تشخیص مقدم ، از مرگ بسیاری مریضان جلوگیری شده میتواند. برای برآورده شدن این هدف کارهای ذیل را انجام بدهید:

- معاینات تصفیوی یا Screening (آزمایش گروهی از مردم به منظور جدا کردن افراد سالم از کسانیکه حالت مریضی تشخیص نشده دارند و یا در معرض خطر بیشتر قرار دارند.) را برای شناخت مریضان سرطانی در شهرها و قریه جات بهتر بسازید.

- به کارکن صحتی محلی طرز معاینه با چشم ، آزمایش Pap ، معاینه داخلی لگن خاصره و معاینه پستانها را آموزش بدهید.

- تعداد تکنیشن های لابراتوار را که بتوانند آزمایش pap را انجام دهند افزایش بدهید.

- به مردم در مورد سرطان ، وقایه آن ، اشخاصیکه در معرض خطر بیشتر قرار دارند، علایم هوشدار دهنده و فواید معاینات تصفیوی آموزش بدهید.

- قیمت مراقبت های صحتی را برای زنانی که سرطان دارند کاهش بدهید. برای زنان بسیار مهم است که:

- خودشان معاینه پستانها را بیاموزند.

- علایم سرطان مخصوصا سرطان رحم ، پستان و عنق رحم را بدانند.

زمانیکه مردم جامعه اسباب احتمالی سرطان را شناختند به آسانی از استعمال آنها اجتناب ورزیده و این عمل باعث کاهش واقعات سرطان می گردد به مردم آموزش بدهید که ترك کشیدن سگرت یا ترك استفاده از تنباکو و وقایه امراض مقاربتی ، وقوع زیاد مرگ های سرطانی را کاهش میدهد.